

MORMON TARİHİ VE MODERN HAYATA BAKIŞ AÇILARI

*Musa AYDIN
**Zeynep ŞEN
***Mehmet ARSLAN
****Abdullah PEKŞEN
*****Mustafa Kemal ARSLAN

Araştırma Makalesi

Makale Gönderme Tarihi

30. 09. 2023

Makale Kabul Tarihi

10. 11. 2023

Atıf Bilgisi

Chicago: Musa Aydın, Zeynep Şen, Mehmet Arslan, Abdullah Pekşen, Mustafa Kemal Arslan, "Abraham Lincoln'ün Yaşamı, Politik Kariyeri Ve Suikaste Uğraması", *International Journal of Eastern Mediterranean Studies*, Vol. 1, Issue: 3, 2023, ss. 320-336.

Apa: Aydın, M., Şen, Z., Arslan, M., Pekşen, A., Arslan, M. K., (2023), "Abraham Lincoln'ün Yaşamı, Politik Kariyeri Ve Suikaste Uğraması", *International Journal of Eastern Mediterranean Studies*, Vol. 1, Issue: 3, ss. 320-336.

Özet

Chicago Üniversitesi'nden Modern Hıristiyanlık Tarihi Profesörü Martin E. Marty, "Mormon tarih yazımındaki krizin" anlaşılmasına önemli bir katkıda bulunmuştur. Onun argümanlarını ortaya koyacağım ve onların sağlamlığını inceleyeceğim. Aynı zamanda bu en saygın Amerikalı kilise tarihçisinin çoğu konuda benim ilerletmek istediğim pozisyona yakın olduğunu ve duruşunun Mormon ve Yusuf Kitabı hakkında doğal açıklamalar üreten tarihçilerinkinden daha incelikli ve daha sağlam temellere dayandığını da göstereceğim. Smith'in kehanet iddiaları. Marty'nin Mormon tarihçileri tarafından şu anda tartışılmakta olanlara ilişkin analizi, hem üzerinde bazı kafa karışıklıklarının olduğu temel konulara açıklık getirilmesini hem de daha fazla açıklama yapılması için sağlam bir başlangıç noktası teşkil etmektedir.

Bu makalede Mormonların inanç sisteminin doğru olup olmadığı ve modernleştirilip modernleştirilemeyeceği üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Amerika, Hristiyanlık, İnanç, Modern, Mormon, Tarikat.

Abstract

Martin E. Marty, Professor of Modern History of Christianity at the University of Chicago, has made a significant contribution to understanding the "crisis in Mormon historiography." I will lay out his arguments and

* Müdür Yardımcısı, Hüseyin Ak İlkokulu, aydin-musa@hotmail.com, Orcid: 0009-0007-9655-142X

** Müdür Yardımcısı, Antalya Kepez Hüseyin Ak Anaokulu, zeynep400@gmail.com, Orcid: 0009-0007-8023-5916

*** Şube Müdürü, Milli Eğitim Müdürlüğü, arslanmehmet@meb.gov.tr, Orcid: 0009-0003-0955-4114

**** Müdür Yardımcısı, Hüseyin Ak İlkokulu, apeksen@gmail.com, Orcid: 0009-0009-2647-155X

***** Öğretmen, Antalya Kepez Hüseyin Ak İlkokulu, mustafakemalarслан31@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-4419-7944

examine their soundness. I will also show that this most respected American church historian is on most issues close to the position I wish to advance, and that his stance is more subtle and more well-founded than those of historians who have produced naturalistic explanations of Mormon and the Book of Joseph. Smith's prophetic claims. Marty's analysis of what is currently being debated by Mormon historians provides both clarification of key issues on which there has been some confusion and a solid starting point for further clarification.

This article focuses on whether the belief system of Mormons is correct or not and whether it can be modernized.

Key Words: America, Christianity, Faith, Modern, Mormon, Sect.

Giriş

Marty, makalesinin dar odağına rağmen, Mormon tarihçileri arasında, Mormon tarihi yazımının profesyonelleştiği yirmi yıldan daha eski olan bir anlık inancı tanımlamayı başarıyor¹. Oldukça yeni olduğunu düşündüğü, tanımladığı kriz aslında yarım yüzyıldır yaşanıyor². Mormon geçmişine dair bir zorunluluğun ilk işaretleri, Mormon Kitabı'na bir saldırı olarak başlayan, Fawn M. Brodie'nin Joseph Smith hakkındaki kötü şöhretli biyografisi olan *No Man Knows My History*'nin 1945'te yayınlanmasıyla Azizlerin dikkatini çekti ve sonunda Joseph Smith'in kehanet iddialarının tam ölçekli bir doğalcı açıklamasını oluşturdu³. Bu tür çabaların karşısında, 1948'den sonra Mormon Kitabı'nın hem mesajı hem de tarihsel gerçekliği dahil olmak üzere hakikatinin ve ayrıca Joseph Smith'in ilgili kehanet iddialarının başlıca entelektüel savunucusu haline gelen Hugh Nibley'nin çeşitli makaleleri vardı. Onun iade edilmiş müjdeye ilişkin anlayışı, İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna gelindiğinde neredeyse bütün bir Son Zaman Aziz entelektüelleri kuşağını tuzaga düşüren bir ideoloji olan laik kökten dinciliğe karşı bir küçümsemeyi ve aynı zamanda Orta Çağ'da bulunan duygusal mezhepçi köktenciliklere karşı bir tiksintiyi ortaya koymaktadır. Amerikan muhafazakar dindarlığının büyük bir kısmı.⁴

Marty'ye göre "Mormon tarih yazımında bir krize" işaret eden mevcut Revizyonist açıklamalar⁵ ve bunların imaları ve tutarlılıkları hakkında devam eden tartışmalar, her zaman

Bu makale Midgley, Louis. "The Challenge of Historical Consciousness: Mormon History and the Encounter with Secular Modernity." In *By Study and Also By Faith*, Volume 2, edited by Stephen D. Ricks and John M. Lundquist, Vol. 2, pp. 502-551 adlı makalesinden tercüme edilerek üretilmiştir

¹ Midgley, Louis. "The Challenge of Historical Consciousness: Mormon History and the Encounter with Secular Modernity." In *By Study and Also By Faith*, Volume 2, edited by Stephen D. Ricks and John M. Lundquist, Vol. 2, pp. 502-551; Martin E. Marty, "Two Integrities: An Address to the Crisis in Mormon Historiography," an address given at the meeting of the Mormon History Association on May 7, 1983, in Omaha, Nebraska, and published in the *Journal of Mormon History* 10 (1983): 3-19; reprinted as "History: The Case of the Mormons, a Special People," in his *Religion and Republic: The American Circumstance* (Boston: Beacon Press, 1987), 303-25, 377-78. Pages referring to this reprint will appear in brackets following the page numbers for "Two Integrities." He was responding to "On the Question of Faith and History," a paper I read at the Western History Association meetings in October 1981 in San Antonio, Texas.

² Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 502.

³ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 502; 3. Fawn M. Brodie, "Fawn McKay Brodie: An Oral Interview," *Dialogue* 14/2 (Summer 1981), p. 104-105

⁴ Thomas G. Alexander, "Toward the New Mormon History: An Examination of the Literature on the Latter-day Saints in the Far West," in Michael P. Malone, ed., *Historians and the American West* (Lincoln: University of Nebraska Press, 1983), p. 347-48.

⁵ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 503; Richard P. Howard, "Revisionist History and the Document Diggers," *Dialogue* 19/4 [Winter 1986], p. 69

Brodie veya Dale L. gibi daha önceki iç muhaliflerin çalışmaları kadar açık sözlü veya zarif değildir. Morgan.⁶ Yine de, bu açıklamalar, Mormon'un temel metinlerini yorumlamak için natüralist terimlerin ve kategorilerin kullanılması yoluyla Son Zaman Aziz inancının, incelikli bir şekilde dönüştürülmesini gerektirir. Moderniteyle, özellikle de seküler köktencilik (Aydınlanma'dan bu yana akademik çevrelerde ilahi şeylerin anlaşılmasına hakim olan natüralist ideoloji) unsurlarıyla uzlaşmaya varma arzusundan kaynaklanıyorlar.⁷ Marty'nin incelediği tarih yazımı krizi ancak yakın zamanda ortaya çıktı Her ne kadar açıkça daha eski mücadelelere dayansa da ve bir bakıma Hıristiyan ve Yahudi topluluklarında meydana gelen daha eski bir tartışmayı andırıyor olsa da, Mormon topluluğunun içinden ya da dışından gelen ciddi ilgiyi gösteriyor⁸. Her ne kadar bu eski tartışmaların ayrıntıları Marty'nin "Mormon tarih yazımının krizi"ne ilişkin analiziyle doğrudan alakalı olmasa da bana öyle geliyor ki mevcut tartışmada söz konusu olan şey içerikten ve hatta Son Dönem'deki inanç olasılığından başka bir şey değil. Gün Azizleri bunu biliyor. Kurucu olay ve metinlerin (Joseph Smith'in kehanet iddiaları ve Mormon Kitabı) artık Mormon geçmişinin kontrol altına alınması için bir mücadelenin yürütüldüğü akademik bir arenada tartışıldığını göstermek istemekteydi. Bunun neden böyle olduğunu görmek ve neyin tehlikede olduğunu tam olarak kavramak için şimdi Marty'nin analizine dönecektir⁹.

Mormon İnancının Tartışmaya Açılması

Profesör Marty, Mormon inancının, onu hem araştırmaya hem de tartışmaya açan "tamamen tarihsel bir tarz ve kalıp"⁹ ile karakterize edildiğini anlıyor. Joseph Smith tuhaf bir hikaye anlattı. Gerçek miydi? Eğer o bir yanılısamanın ya da şarlatanlığın kurbanıysa ve mesajı yanlışsa, sonuçta bizi tanrıyla temasa geçirecek hiçbir şeyimiz olmaz. Ancak eğer doğruyu söylediye ve Mormon Kitabı gibi temel metinler gerçekse, o zaman elimizde bir şeyler var demektir. Bu nedenle tarih, iade edilen müjdenin doğruluk iddialarının tartışıldığı arenadır. Mormon Kitabı'nı ve Joseph Smith'in peygamberlik armağanlarının öyküsünü alanlar, burada Tanrı'ya iman etmek için temeller buldular. Diğerleri mesajı almıyor ve Marty'ye göre, "inancı şekillendiren tarihsel olaylara ilişkin görüşleri artık bunu sürdürmelerine izin vermediği için inancı bırakan Mormonlar oldu." ¹⁰

Mormon Kitabı ve Joseph Smith'in hikayesi açık bir şekilde tökezleyen bir engeldir, ancak aynı zamanda kendine özgü bir hafıza ve inanç topluluğunun zeminini de sağlarlar. Son yirmi yılda Mormon tarihi yazımı küçük çaptan akademik endüstriye doğru ilerlerken Marty, inancın tarihsel temellerine ilişkin tartışmanın hem yoğunluk hem de aciliyet açısından kritik bir aşamaya ulaştığı noktaya geldiğine inanıyor. Şu anda tartışılan soruların bazıları inancın özünü ilgilidir. "Mormon düşüncesi, İkinci Vatikan Konsili (1962-65) sırasında Roma Katolikliğinin kabul ettiği krizle kıyaslanabilir ama ondan daha derin bir kriz yaşıyor." Katolik krizi dogmatikti; Mormon ajitasyonu, inancın tarihsel temellerinin anlaşılmasını içermesi anlamında tarihseldir.¹¹

⁶ Dale L. Morgan, Dale Morgan on Early Mormonism: Correspondence and a New History, John P. Walker, ed. [Salt Lake City: Signature Press, 1986], p. 219-220.

⁷ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:...", p. 503; 7. Louis Midgley, "Faith and History," in Robert L. Millet, ed., "To Be Learned Is Good If . . ." (Salt Lake City: Bookcraft, 1987), p. 219-20.

⁸ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:...", p. 503.

⁹ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:...", p. 504.

¹⁰ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:...", p. 504.

¹¹ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:...", p. 505.

Marty'ye göre, bazı Mormon tarihçileri arasındaki inanç krizinin nedeni, "tarihsel olaylara bağlanan veya bu olaylar aracılığıyla aracılık edilen bir inancın, tıpkı geçmişte olduğu gibi, içeriden öğrenenler için her zaman bir 'saldırı' veya 'skandal'ın bazı boyutlarına sahip olmasıdır." Bazıları beklenmedik bir şekilde Joseph Smith'in açıklamasını buluyor. Peygamberlik armağanları, meleklerle ziyaretler, Mormon Kitabı ve diğer vahiyler. Peki neden bu maya şimdi toplumun içine ulaşsın ve bazı aydınların inancına dokunsun? Marty'ye göre, Mormon inancı "tarz ve kalıp" bakımından tamamen tarihsel olduğundan, seküler dinin bazı unsurlarının arkasında işleyen varsayımların etkisi altında geçmişleriyle yüzleşirken bu tür bir krizin bazı Azizleri ele geçirmesi kaçınılmazdı¹².

Mevcut inanç krizinin temel kaynağı, bazı tarihçilerin, Aydınlanma'dan itibaren eğitilmiş insanların düşüncelerine hakim olmaya başlayan rakip veya çatışan ideolojileri benimsemesidir. Kriz, Mormon inancının özü, özellikle de Mormon inancının özü arasındaki çatışmadan kaynaklanmaktadır. Dayandığı kehanet iddiaları ve laik kültürde bulunan bazı baskın fikirler vardı. Peygamberlik iddiaları, hem inancın rakip açıklamaları hem de hayatın anlamına dair rakip laik açıklamalar için ideolojik temeller sağlayan seküler modernite perspektifinden bakıldığında, saçma olmasa da sorgulanabilir görünmektedir¹³.

Marty, mevcut krizin, bazı Son Zaman Azizleri tarihçilerinin, inancın tarihsel temellerini daha geniş kültürden alınan kategoriler ve varsayımlar ışığında değerlendirme girişimlerine odaklandığını savunuyor. Natüralist veya laik açıklamalar inancın içeriğiyle rekabet edebilir ve aynı zamanda inançsızlığa entelektüel gerekçeler de sağlayabilir. Kriz, metinlerin keşfedilmesi veya yayınlanmasıyla ortaya çıkmıyor; yeni metinler yalnızca Mormon geçmişinin resmini karmaşılaştırıyor veya güçlendiriyor. Metinlerin anlaşılmasında zorluklar ortaya çıkar ve bu her zaman tarihçinin göreve getirdiği varsayımları içerir. Bu nedenle kriz, inancın doğruluk iddialarını birdenbire ortaya çıkaran dramatik bir keşif nedeniyle Son Zaman Azizi tarihçilerine dayatılan bir zorluk değildir. Marty, Mormon tarihçilerinin karşılaştığı zorluğu, tarihin değil, inancın kökeni ve anlayış krizi olarak tanımlıyor.¹⁴

Marty, Mormon halkının veya liderlerinin "insani kusurlarının açığa çıkmasıyla inancın tehdit altında olup olmadığı sorusunu" haklı olarak reddediyor. Bu soru, halkla ilişkiler ve pedagojik sorunları veya kendisinin "siyasi utançlar" veya yalnızca "" dediği şeyleri gündeme getiriyor. Bu tür meseleler ne kadar önemli görünse de, "entelektüel olarak bunlar pek ilgi çekici değil." Marty, gerçekten tehlikede olanı ele almak için Mormon olaylarının tarihine ilişkin tartışmayı rahatsız eden "tüm ikincil sorunları ortadan kaldırmaya"¹⁵ çalışıyor. Krizin, kurucu olayların anlaşılması gereken yol üzerinde yoğunlaştığını gösteriyor - bu, inanç için gerekli olan bir şeyin göz kamaştırıcı bir şekilde reddedilmesinin yol açtığı bir kriz değil, Joseph Smith'in armağanlarının, özel vahiylerinin ve vahiylerinin anlaşılmasına odaklanıyor.

Marty, mevcut tartışmanın esasını, daha geniş kültüre ait bazı baskın fikirlerin Mormon tarihçileri üzerindeki etkisine kadar takip ediyor. O, imanın hem içeriğinin hem de olanağının geçmişin anlaşılma şekliyle bağlantılı olduğunu savunur. Doğru bir şekilde şu konuda ısrar ediyor: "Eğer başlangıçsa... İlk Görüm ve Mormon Kitabı krizden sağ çıkabilir, ardından gezinti yolunun geri kalanı takip eder ve burada olup biten hiçbir şey bütünü

¹² Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 505.

¹³ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 505.

¹⁴ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 506.

¹⁵ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 506.

mucizesini gerçekten gölgeleyemez. Eğer ilk adımlar hayatta kalmazsa, hikayenin geri kalanına kaderci ya da inanç dolu bir ilgi değil, yalnızca antikacı olabilir."¹⁶ Bu, yeni natüralist (veya Mormon olaylarının can alıcı temellerine ilişkin seküler) anlayışlar.

Modernliğe Yönelik Çatışmalar

Marty, Joseph Smith'in bir sahtekar olduğuna ya da bir illüzyon ya da yanılsamanın kurbanı olduğuna ya da Mormon Kitabı'nın kurgu olduğuna dair hiçbir kanıt bulunmadığını kabul ediyor yalnızca bir inanç krizi var. Bu krizin köklerinin izini Aydınlanma'yla birlikte Protestan ve Roma Katolik dindarlığını aşındırmaya başlayan ideolojilere kadar sürüyor. Marty'ye göre, Azizlerin inancının tarihsel temellerine yönelik zorluklar, Hıristiyan ve Yahudi inançlarını çürütenlerle benzerdir. Diğer makalelerinde, Hıristiyan inancına, Modern'i Modernlik Öncesi dünyadan ayıran birbiriyle ilişkili ama aynı zamanda rakip seküler ideolojiler kümesini tanımlamak için yaygın olarak kullanılan bir terim olan "modernite" nedeniyle karşılaştığı zorlukları anlatır.¹⁷ Şu ifadeyi kullanır: "Havarilik kabını etkileyen korozyon sürecini" tanımlamak için "modernite asitleri"¹⁸. Modernite, bilimciliği -yeni bir laik bilim dininin yanı sıra Tanrı'yı tarihten ve genel olarak dünyadan uzaklaştıran ideolojileri- doğurur. Modernite en sonunda Marx'ın, Nietzsche'nin, Darwin'in ve Freud'un -sözde "Tanrı Katilleri"nin- yazılarında tam meyvesini verir.¹⁹

Modernite, İncil inancının tarihsel temellerine meydan okuyan yeni tarih anlayışlarının yanı sıra, kültürün tüm unsurlarını görelilik denizine sokan bir tarih bilincinin yükselişini de içermektedir. Rahatsızlığın kaynağı, tarihsel temelli ve dolaylı inanç iddialarına meydan okuyan, yalnızca aklın sınırları dahilindeki din olmak yerine, tüm konumların, özellikle de özel vahiylerle dayananların ve hatta bu temellere dayananların göreliliğine dair tarihselci inanç haline geliyor. Bu, tarihin gerçeklerinin kanıtlanamayacağı anlamına gelmez; hatta tarihselcilik perspektifinden bakıldığında bu hakikat anlayışının kendisi bile tarihteki sürekli fikir akışının yalnızca bir parçasıdır.²⁰

Marty'nin "on dokuzuncu yüzyılda Batı Avrupa'daki Protestan düşünceli bilim adamlarının iliklerini kestiğine" inandığı "tarihsel bilinç krizi" Hıristiyan dünyasını rahatsız etmeye devam ediyor. Bu kriz, Azizlerin geçmişleriyle ilgili düşünce öncesi saflıklarından ortaya çıkarken şimdi karşı karşıya oldukları krize benziyor²¹. Krizin başlıca kaynaklarından biri, Aydınlanma temelli batıl inanç korkusunun kalıntılarıdır. Hıristiyan dindarlığına yönelik saldırı aynı zamanda "Hıristiyanlığın farklılığını başka yolların karşısında göreceleştirmeye" başlayan tarihsel bilince bağlı ideolojilerden de geldi.²² Dolayısıyla modernite, genellikle tarihselcilik olarak bilinen Aydınlanma'ya yönelik Romantik tepkiyi de içerir.

Modernite, tarihçilerin kalplerine ve zihinlerine yerleşmiş diğer ideolojileri de içerir: Marty'ye göre "On dokuzuncu yüzyılda", "modern eleştirel tarih çağında, tarihsel bilincin krizi yoğun ve şiddetli hale geldi. Artık hiçbir olay, deneyim, iz ya da metin, değerlerden bağımsız ve tarafsız olabileceklerine inanan tarihçilerin incelemesinden muaf değildi. Bugün

¹⁶ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:...", p. 507.

¹⁷ Martin E. Marty, "Afterword," in Martin E. Marty, ed., *Where the Spirit Leads: American Denominations Today* (Atlanta: John Knox Press, 1980), p. 231.

¹⁸ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:...", p. 507; 25. Martin E. Marty, *The Public Church: Mainline-Evangelical-Catholic* (New York: Crossroad, 1981), p. ix

¹⁹ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:...", p. 507.

²⁰ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:...", p. 508.

²¹ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:...", p. 508.

²² Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:...", p. 508.

elbette kimse onları arayışlarında başarılı olarak görmüyor. Radikal Hegelci diyalektik, neo-Kantçı katılık ya da tarafsız olabileceğini düşünen pozitivizmin önyargıları tarafından lekelenmişlerdi.” Bütün bunlar artık saflık gibi görünüyor, ama bir zamanlar “okuyanlar arasındaki ilkel saflığı yok etmede son derece başarılıydı”. Marty, Mormon tarihçileri arasındaki krizin izini Aydınlanma'ya uzanan ideolojilere kadar sürüyor: akla güven ve batıl inanç korkusuna, saf pozitivist tarihsel nesnellik kavramlarına, görecelik ve dolayısıyla eşitlik konusundaki tarihselci ısrara kadar. tüm inançlar veya tüm dinler. Ancak bu ideolojiler artık zor günler geçirdi. Geçmişin bu entelektüel modaları Mormon geçmişini anlamının temelini oluşturmaları mı? Bu konuda sessiz kalıyor. Başka bir yerde Marty, inananların modernitenin modasına ahlaksızca teslim olmasından duyulan endişeyi hem anlatıyor hem de ifade ediyor. İnançlılarla modernite arasındaki çeşitli karşılaşmaların nefis ironisini Amerikan dindarlığına ilişkin yorumunun özüne dönüştürdü. Aynı zamanda, içeriği ve ana hatları ne olursa olsun, Hıristiyan inancının tarih yazımında meşru bir yere sahip olduğunu da ikna edici bir şekilde savunur.²³ Modernitenin yıpratıcı etkileri, farklı dindarlık türleri üzerinde farklı şekillerde etkiye sahiptir. Bazı Mormon tarihçileri arasındaki mevcut inanç krizini yaratan özel "modernlik yönü", "modern tarihsel bilinç ve eleştirinin meydan okumasıyla ilgilidir" ve kendisinin "tarihin yükü" olarak adlandırdığı şeyden kaynaklandığını ileri sürer. ²⁴

On dokuzuncu yüzyılın yıpratıcı ideolojileriyle yüzleşen Hıristiyanlar buna çeşitli şekillerde karşılık verdiler. Marty bu yanıtların kapsamını anlatıyor. Daha önce laik köktencilik olarak tanımlanan şeyin çekimini hissettiklerinden, "Bazıları inançlarını kaybetti" diye açıklıyor. Marty'ye göre diğerleri inançlarını görünüşte daha tatmin edici bir şekilde doğrulamanın yollarını bulurken; diğerleri seküler ideolojik baskılara uyum sağlamak için inancın içeriğini dönüştürdü ve bazıları daha önce mezhepçi köktencilik olarak adlandırılan “savunmacı köktenciliklere” yöneldi. Ancak Marty, modernitenin Mormon tarihçileri üzerindeki etkisini incelerken aynı türden yanıtları kabul etmiyor. Eğer Marty, modernitenin krizine verilen yanıtların tamamını incelemiş olsaydı, daha dengeli ve eksiksiz, daha tutarlı olurdu. Mormon tarihçileri arasında inanç. Bunlar, gösterileceği gibi, muhalefet ve inkar, inanç kaybı veya revizyonist açıklamalardaki belirli rakip ideolojilere uyum sağlamak için inancın içeriğinde radikal değişiklikler olarak ortaya çıkmıştır. Ancak bazı dikkate değer durumlarda Mormon inancına ve onun tarihine ilişkin daha yeterli açıklamaları ortaya çıkardı. Ne yazık ki Marty, benzetmesinde ortaya konan alternatifler yelpazesini sürdürmeyi ihmal ediyor²⁵.

Marty, krizin çok eşlilik veya Azizlerin veya liderlerinin hataları gibi ikincil veya ikincil sorunları içermediğini fark eder. Onun tartışması "üretici meseleler" üzerine odaklanmıştır. Temel soru, Joseph Smith'in "teofanilerinin" ve "vahiilerinin" doğruluğuyla ilgilidir. Joseph'in tezahürleri - kehanet karizmaları ziyaret edildi, melekler ve kahin taşlarıyla birlikte, kurucu vahiy olan Mormon Kitabı ile bağlantılıdır. Bunlar birlikte çalışarak "Mormon tarihi için tek bir temel oluşturuyor. Tarihçiler hem süreci hem de ürünü sorguladığında, kutsal bir yere gelirler ya da bu zeminde dururlar.” Eğer vahiyler hayatta kalmazsa, “hikâyenin geri kalanına kadersel ya da iman dolu bir ilgi değil, yalnızca antikacı olabilir.” Temel mesele birbiriyle bağlantılı iki sorunun birleşimi haline geliyor: Joseph Smith gerçek bir kahin ve peygamber miydi ve Mormon Kitabı doğru mu? Eğer biri ya da diğeri

²³ Martin E. Marty, “The Difference in Being a Christian and the Difference It Makes—for History,” in C. T. McIntire and Ronald A. Wells, eds., *History and Historical Understanding* (Grand Rapids: Eerdmans, 1984), 41-45.

²⁴ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 509.

²⁵ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 510.

doğruysa, her ikisi de birbiriyle bağlantılı olduğu için, diğerinin doğruluğu böylece garanti altına alınmış olur. Marty, Mormonların geçmişine dair antika merakının ötesinde bir merakın olması için temel soruların olumlu yanıtlanması gerektiğinde ısrar ediyor. Bu nedenle, Mormon geçmişine yönelik önemli bir tepki, olayların tamamen doğru olduğunu düşünenlere bağlıdır. "Peygamber'in insanı aziz kıldığını söylemek" ve peygamberlik iddialarını inkar etmek ya da reddetmek "tam da insanı aziz yapan şeydir" Mormonluğu bırakın ya da ilk etapta asla din değiştirmeyin."²⁶

Mormonların Geçmişi ve Geçmiş Kaygıları

"Katı peygamber/dolandırıcılık karşıtlığı" Marty'yi rahatsız ediyor. Joseph Smith'in gerçek bir peygamber olup olmadığının sorulması, inananlar ile ona sempati duyan inananmayanlar arasındaki tartışmalar üzerinde caydırıcı bir etki yaratıyor ve bunun herkesi tatmin edecek şekilde çözülebilecek bir soru olması pek mümkün görünmüyor. Her halükarda çoğu tarihçi bu özel sorun üzerinde yoğunlaşmak istemez. Belki de temel sorunun farklı bir şekilde formüle edilmesi, tarihçilerin, özellikle de moderniteyi kavrayanların kendilerini daha rahat hissedebilecekleri ikincil konulara dikkat çekmeyi kolaylaştırabilir. Marty, "üretici Mormon olaylarını ele alan peygamber/sahtekarlık meselesinin" dışına veya ötesine geçmek için mücadele ediyor.²⁷ Ancak aynı zamanda Joseph Smith'in iddialarının neden peygamber ya da peygamber olmayan bir cevap talep edecek şekilde olduğunu da açıklıyor. Üretken olaylarla uğraşırken Marty, her ikisine birden sahip olunamayacağını hissediyor.

Ancak Marty, bir yandan Joseph Smith'in kehanet iddialarına değinirken bir yandan da eski peygamber/sahtekarlık diyalektiğinden kaçınmaya çalışıyor. Bunu yapmanın iki yolunu önerdi. Birincisi, tarihçiler Joseph Smith'in gerçek bir peygamber olup olmadığı ve Mormon Kitabı'nın gerçek bir antik tarih olup olmadığı sorusunu basitçe parantez içine alabilir veya askıya alabilirler. Bunu, Marty'nin "yeni bir dizi soru" dediği şeyle başa çıkmak için yapabilirler; bunlar arasında şunlar yer alır: "[bu tür şeylere inananlar] bu insanlar ne tür insanlardır, bu inanç ne tür bir inançtır, ne tür bir peygamberdir?" Joseph Smith ne tür bir teofani ve vahiyledi?" İkincil soruları araştırmak için birincil soru parantez içine alınabilir. Ancak, devreye giren temel meseleye ilişkin örtülü bir yanıt olmadan bu "diğer sorularla" başa çıkmanın mümkün olup olmadığı, bırakın çözüme kavuşturmak şöyle dursun, tartışılmadı. Marty ayrıca tarihçilerin Joseph Smith'in kehanetini çürütmesinin pek olası olmadığını da savunuyor. "Smith'in sahtekâr olduğunu kendilerini tatmin edecek şekilde kanıtlamayı mümkün bulabilirler"²⁸ ancak başkalarını başarılı olduklarına ikna etmekte zorluk yaşayabilirler. Her halükarda, "dolandırıcılık, sahtekarlık veya şarlatanlık meselesinin çoğu zaman tarih mesleğini meşgul etmesine gerek yoktur" ancak bu, bazı tarihçilerin dikkatini çekmediği anlamına gelmez ya da tarihçilerin Joseph Smith'in kehanet niteliğindeki iddialarının doğruluğu hakkında oluşturdukları görüşlerin, onları çoğu zaman meşgul eden soruların yanıtları üzerinde ince bir etkiye sahip olmadığı. Marty, Joseph Smith'in iddialarının doğruluğu sorusunu paranteze almaya çalışan tarihçilerin hâlâ bu iddia nedeniyle "dırđır edildiğini veya hayal kırıklığına uğradığını"²⁹ kabul ediyor. Joseph Smith'in gerçek bir peygamber olup olmadığı ve Mormon Kitabı'nın doğru olup olmadığı sorusunun cevabı, geri kalanlar hakkında ne düşündüklerini kontrol etmese de etkileyebilir.

Joseph Smith'in kehanet niteliğindeki iddialarının doğruluğu sorusunun ikinci yolu,

²⁶ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 510.

²⁷ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 511.

²⁸ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 511.

²⁹ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 512.

"eskisinden daha radikal sorular" sormaya başlayan bazı Son Zaman Azizleri tarihçileri tarafından şekillendirilmiştir. İncanın dönüştürülmesini ve halkla kalıcı özdeşleşmeyi mümkün kılan "ikinci bir saflığa" doğru tarih ve yorum yoluyla ilerlemek zorunda kaldılar. Mormonların kökenlerine ilişkin araştırmalarına yeni araçlar getirdiler." Marty, bu tarihçilerin şüphesiz kendi "yorumları" yoluyla "dönüştürülmüş bir inanca" ulaştıklarını kabul ediyor. Bu tür dönüşümlerin ürünü pekâlâ revizyonist tarih olarak adlandırılabilir. Onlar için inançlarını şekillendiren tarihi olaylar artık inançlarını desteklemiyor ve yine de bazıları çeşitli nedenlerle "Mormon hakkında kaldı". Ona göre onlar "kendi ayarlamalarını yaptılar." Bu nedenle bazı Mormon tarihçileri modernitenin ideolojik asitlerinin yıpratıcı gücünü deneyimlediler, ancak yine de kendi inançlarının "halkıyla ısrarla özdeşleşmeyi" arzuluyorlar.³⁰

"Mormonların kökenlerine ilişkin araştırmalarına yeni araçlar getirdiler" ve Joseph Smith'i dolandırıcılıkla suçlamak yerine, onu, çağının dini kaygılarını ifade etme konusunda dahi olan, samimi ama batıl inançlı bir köylü olarak resmettiler. O bir mistikti, bir sihirbazdı ve sonunda yeni bir dini gelenek bulmayı başaran bir efsane yaratıcıydı. Gözden geçirilmiş yeni standart versiyon, Alexander Campbell'den Fawn Brodie ve Dale Morgan'a kadar uzanan eleştirmenlerin yaptığı gibi, Joseph Smith'i dolandırıcılık veya hilekarlıkla suçlamaması bakımından eski standart versiyondan farklıdır. Bunun yerine, gözden geçirilmiş standart versiyon, Joseph Smith'i yaratıcı, çelişkili, ayrıştırıcı, içtenlikle batıl inançlı bir ağlayan veya büyücü olarak görüyor. Bu, elbette, "peygamber/sahtekarlık diyalektiği"ni aşmanın olası bir yoludur. Ancak gözden geçirilmiş standart versiyon, incanın tarihsel temellerini inkar etmekle sonuçlanır ve onlarla birlikte Joseph Smith'in kehanet iddialarıyla da uzlaşmaya varır - hiçbir kaçamak olamaz. bu konuda. Temelleri esas itibarıyla mistik, mitsel, ya da büyümlü olarak anlamaya başlamak onların tamamen doğru olduğunu inkar etmektir³¹. Neden böyle?

Hasidik gelenekten Abraham Joshua Heschel, özel vahiylerin olası açıklamalarının çeşitliliğini inceledi. Heschel'e göre İncil'in temel mesajıyla yüzleşen kişi bazı iddialarla sunuluyor. "Bizi en çok ilgilendiren sorun vahyin gerçekleşip gerçekleşmediğidir" ve yine "Vahiy gerçek midir? Bu gerçekten oldu mu?"³² Heschel şu sonuca varıyor: "Peygamberleri yargılamanın yalnızca üç yolu var: Onlar doğruyu söylediler, kasıtlı olarak bir hikaye uydurdular, ya da bir yanılısamanın kurbanlarıydılar. Başka bir deyişle, vahiy ya bir gerçektir ya da deliliğin, kendini kandırmanın veya pedagojik bir icadın ürünüdür, zihinsel bir karışıklığın veya hüsnü kuruntunun ürünüdür [yani, 'çağın ruhunun' bir uzantısıdır] ya da bilinçaltı bir faaliyettir." Laik tarzıyla sözde "Yeni Mormon Tarihi" bu alternatiflerden bir ya da daha fazlasını ele alıyor ya da benimsiyor, ancak bunların Mormon'a inanç dolu bir tepkiye karşı olup olmadıklarını her zaman dikkatli bir şekilde değerlendirmiyor³³.

Marty, Mormon geçmişini açıklamak için kullanılabilecek, "peygamber/sahtekarlık meselesinin ötesine geçen üretken Mormon olaylarını ele alabilen" üç dini tarih yaklaşımını tanımlıyor. İlk yaklaşım, kendisinin "bilinç" çalışmaları olarak adlandırdığı çalışmaları içerir. Smith'in psikolojik açıklamaları peygamberliği akla yatkın kılıyor ve kehanet karakterine ışık tutuyor." Hem Klaus J. Hansen hem de Lawrence Foster, Mormon Kitabı'nı ve Joseph Smith'in kehanet iddialarını açıkça reddettikten sonra psikolojik açıklamalara yöneldiler. İkinci yaklaşım en çekici şekilde Jan Shipps tarafından sunulmaktadır. Joseph Smith'in gerçek bir peygamber olup olmadığı sorusundan kaçınmaya çalışıyor. Marty'ye göre, Mormon Kitabı

³⁰ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 512.

³¹ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 513.

³² Abraham Heschel, God in Search of Man (New York: Meridian and Jewish Publication Society, 1959), 218.

³³ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 513.

ve Joseph Smith'in öyküsünün, Azizleri eski ve gerçek İsrail ile ilişkilendirerek "Azizler'in kullanılabilir bir geçmişi kurtarmasına olanak tanıyan sıralı konum/rol varsayımları bağlamında en iyi şekilde anlaşılabilmesine" inanıyordu. "Bu onun dini işlevi ve başarısıydı."³⁴

Shipp, "tarih söz konusu olduğunda, Smith'in peygamber mi yoksa sahtekar mı olduğu sorusunun özellikle önemli olmadığını" öne sürüyor.³⁵ Ancak tarihçiler için bu soruyu önemsiz göstermek, inançsızlığı askıya almanın yolu değildir. Açıkça görülüyor ki Joseph Smith'in tarihteki gerçek bir peygamber olup olmadığı, Mormon olaylarıyla ilgili yalnızca antika merakı olan birinin yaptığı bir şey değil. Esas olarak tarihselci bir perspektiften bakıldığında, Mormon Kitabı'nın doğru olup olmadığı ya da Yusuf'un gerçek bir peygamber olup olmadığı da bir fark yaratmaz.³⁶ Her ne kadar son kitabı, özellikle Azizlerin inancında Mormon Kitabı'nın yeri hakkında aydınlatıcı olsa da, ve konusuna sempatiyle yaklaşıyor, Shipp inançsızlığı askıya almayı başaramıyor; yalnızca hakikate dair soruların kendi sorularıyla alakasız görünmesini sağlıyor. Onun yaklaşımı, Mormon Kitabı'nın tamamen doğru olduğu ihtimaline gerçek anlamda izin vermiyor. Ancak elbette, inanlının veya potansiyel inanlının bakış açısından, Yusuf'un gerçek bir peygamber olup olmadığı ve Mormon Kitabı'nın doğru olup olmadığı sorusu, dünyada büyük fark yaratır. Shipp, Azizlerin Mormon Kitabı'nın doğru olduğunu veya Joseph Smith'in bir peygamber olduğunu nihai olarak kanıtlayamayacakları konusunda haklı olarak ısrar ediyor. Buradan hatalı bir şekilde Mormon Kitabı'nın "tarihçilerin geçmişte olup bitenlerle ilgili sıradan anlatımları doğrulamak için kullandıkları doğrulama sürecine asla yavaşlamadığı" sonucuna varıyor. Mormon Kitabı'nın tarihselliği, eserde eski kavramların, uygulamaların, doktrinlerin ve ritüellerin mevcut olduğuna dair kanıtlarla ileri sürülmüştür." Ancak kendisi şunu iddia ediyor: "Bu tür gösteriler sonuçta yalnızca akla yatkınlığa işaret ediyor. Kanıt farklı bir konudur." Onun bakış açısına göre tarihçiler kanıtlar sunarlar, yani nesnel olanlar (ve sadece inanç "mitleri"nin savunucuları olmayanlar) sadece inandırıcılıklarla değil, kanıtlarla da ilgilenirler; "entelektüel doğrulama" arayabilir ve "gerçekte ne olduğunu" öğrenmeye çalışabilirler. Bu konuda kesinlikle yanılıyor, çünkü inandırıcılık herhangi bir tarihsel anlatım veya açıklamadan beklenebilecek kadar iyidir. Ancak onun bakış açısından bakıldığında, gerçek tarihçiler bize geçmişte gerçekte ne olduğunu kanıtlar sunarak anlatırken, inananlar, inanç savunucularının yalnızca makul kılabilceği efsanevi veya kurgusal bir geçmişin kölesi olarak görülüyor.³⁷

Mormonlarda İnanç Problemleri

Marty, Hansen, Hill, Foster ve Shipp'in yaptığı tarihin arkasında yatan arka plan varsayımlarını incelemiyor. Bunun yerine, Mormon'un temel metinleri ve olaylarının hem radikal mitolojik hem de psikolojik açıklamalarına yalnızca "dürüstlük" bahsediyor. Ama aynı zamanda bu tür açıklamaların açıkça "inancı değiştirdiğini" de kabul ediyor. Lehi ve halkının hikayesi kurgusal olarak anlaşıldığında ve tabakları olan haberci sadece kaba büyüye dönüştürüldüğünde hem inanılan şey hem de inancın kendisi kökten değişti³⁸ ya da sorunlu bir köylünün kehanet dürtüsüyle sona erdiğine dair bir rüyanın ürünü ya da mistisizmin bir ifadesi ya da Mormon Kitabı'nın mesajı ya da öğretileri Joseph Smith'in başa çıkmak için

³⁴ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:...", p. 514.

³⁵ Thomas G. Alexander ("An Approach to the Mormon Past," a review of Klaus J. Hansen, Mormonism and the American Experience, in Dialogue 16/4 [Winter 1983], p. 146-148.

³⁶ Thomas G. Alexander ("Substantial, Important, and Brilliant," a review of Jan Shipp, Mormonism: The Story of a New Religious Tradition, in Dialogue 18/4 [Winter 1985], p. 186.

³⁷ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:...", p. 515.

³⁸ Richard Ostling and Christine Arrington, "Challenging Mormonism's Roots," Time, May 20, 1985, p. 44.

kendi yaratıcı çabası olarak görüldüğünde İncil tarzında çeşitli teolojik temaların genişletilmesi yoluyla kendi zamanındaki mezhepsel tartışmalar.

Marty'nin "iki dürüstlük"ü, birincisi, bir çocuğun (ya da tamamen düşünmeyen bir yetişkinin) sahip olabileceği inancın bütünlüğünü, ikincisi, inancı dış dünyadaki içerikle rekabet eden fikirlerle karşılaşmadan sağ kurtulan birinin dürüstlüğünü tanımlar.³⁹ Bu daha olgun inanç -Marty'nin "ikinci saflığı"- yüzleşmiş ve Modernitenin laik köktencililiğiyle yüzleşmenin getirdiği şüphelerin üstesinden gelin. Tasvir ettiği kriz, ya iman arzusunun ya da imanın varlığının ya da her ikisinin sonunda inancın kaybı ya da inkarıyla ortadan kaybolduğu ya da daha tam ve olgun bir imanla onaylandığı bir dönüm noktasıdır. Sorunlu kişinin ruhu, yeni ve daha derin bir iman tasdiğiyle inançsızlıktan kurtulduğunda, yeni bir ikincil bütünlükten söz edilebilir. Ancak imanın temel dayanakları ve içeriği tehlikeye girdiğinde böyle bir bütünlük var olamaz. Böyle bir durumda gerçek bir inanç olmayacak, sadece inkar veya inanç kaybı ya da belki de Marty'nin "dönüştürülmüş inanç" olarak adlandırdığı, yabancı bir içeriğin inancın yerini aldığı şey olacaktır. Marty'nin, Mormon geçmişine "olumlu veya imanla dolu" bir yanıt verebilmek için "üretici olayların" (Mormon Kitabı ve kehanet armağanlarından çıkan özel vahiylerin) hayatta kalması gerektiğini düşünmesinin nedeni bu olmalı. "Eğer ilk adımlar hayatta kalmazsa, hikayenin geri kalanına kadersel ya da inanç dolu bir ilgi değil, yalnızca antikacı bir ilgi olabilir."⁴⁰

Marty'nin makalesindeki kafa karıştırıcı şey, Shipps ve Foster'ın çalışmalarına verdiği önemdir. İkisi de Sonraki Zaman Azizi değildir ve Mormon Kitabı'nın gerçek tarih olduğu ihtimalini de dikkate almazlar. İmanın dışında durarak, örneğin Mormon Kitabı'nın inanlıların hayatında nasıl işlediğini sorduklarında ellerinden gelenin en iyisini yapıyorlar. Onların bakış açısına göre Mormon Kitabı bir kurgudur ya da Shipps'in "efsane" olarak adlandırdığı şeydir ve gerçek bir tarihsel gerçeklik değildir. Ve sempatik bir yabancından bile daha fazlası beklenemez. Peki Marty neden onların çalışmalarına dikkat çekmek istesin ki? Shipps ya da Foster, sorunlu Son Zaman Azizleri tarihçilerinin kendi inanç krizlerini çözebilecekleri yöntemleri gerçekten geliştirdiler mi? Muhtemelen Marty'nin bakış açısına göre öyledir. Ancak aynı zamanda tarihi başka bir şekilde anlama ve yapma biçimi lehine onların yaklaşımlarının ötesine geçiyor ve hatta belki de onları reddediyor gibi görünüyor.

Shipps kendi "kullanılabilir Mormon geçmişi" açıklamasını icat etmedi; ana hatları Marvin S. Hill'den ödünç aldı. Gerçek peygamber ile sahtekarlık arasında bir yerde bir tür orta yol olduğu yönündeki görüşünden yararlandı. Muhtemelen böyle bir duruş, Mormon inancının hakikati konusundaki eski tartışmayı bir şekilde önleyecektir. Hill, Shipps'e, "Mormonizm" hakkındaki yeni açıklamasını asabileceği görünüşte bilimsel bir Son Zaman Azizi çivisi sağladı. Ancak o, Joseph Smith'in tipik bir mistik ve Mormon Kitabı'nın da tipik bir mistik metin olduğu yönündeki daha önceki iddiasından (kendi kariyerine başladığı açıklamalar) uzaklaşmıştır; şimdi onun bir sihirbaz olarak başladığını ve sonunda güçlü bir mit yaratıcısı haline geldiğini savunuyor.⁴¹

Hill, Mormon Kitabı'nın öyküsüne ilişkin bir açıklama ve Joseph Smith'in peygamberlik ya da dolandırıcılık alternatifleri arasında bir yerde yer bulacak kehanet iddialarına dair bir açıklama bulmaya çalıştı. Onun argümanı şu şekilde ilerliyor: Smith'in

³⁹ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 516; Jan Shipps, "The Reality of the Restoration and the Restoration Ideal in the Mormon Tradition," in Richard T. Hughes, ed., The American Quest for the Primitive Church [Urbana: University of Illinois Press, 1988], p. 184

⁴⁰ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 516.

⁴¹ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 517.

psikolojik bir açıklamasını yapmaya çalışırken Olgun Brodie, cüretkâr bir hayal kırıklığı yerine, bize eski yorumunun çok basit olduğunu söylüyor gibi görünüyor. Belki de Brodie'nin sonunda fark etmiş olabileceği şey, orijinal yorumunun Joseph Smith'i yanlış terimlerle, ya geleneksel Mormon anlamında bir peygamber ya da bir sahtekar olarak algıladığıdır. Orijinal tezi, spekülasyona hatırı sayılır bir alan açıyor çünkü bu tezin ya o ya da bu alternatifleri, ilk Mormon savunucusu ve misyoner Orson Pratt'in tezleriyle tamamen aynıydı.⁴²

Fawn Brodie, Joseph Smith'in anahtarının Mormon Kitabı olduğunu düşünüyordu. Biri Mormon Kitabı'nın kurgu olduğunu belirledikten sonra, gerisi Joseph'in onu nasıl ve neden uydurduğuna dair makul bir açıklama bulmaya çalışıyordu. Brodie, Mormon sahtekarlığına ilişkin bir dizi farklı açıklamayla oynadı. 1959'da Hill, Mormon Kitabı'nın gerçek bir tarih olduğu görüşüne karşı çıkan, "Smith hipotezi" olarak adlandırdığı bir açıklamadan yana görünüyor. Hill, Mormon Kitabı'nın Joseph Smith'in romantik kurgusu olduğu fikrini öne sürerken Hugh Nibley'in Mormon Kitabı hakkındaki çalışmasını gözden düşürmeye çalıştı. Hill'in "Smith hipotezi" versiyonu, daha önce üzerinde çalışılan açıklamanın yarım yamalak bir modifikasyonuydu. Fawn Brodie'nin yazdığı Hiç Kimse Tarihimizi Bilmiyor. Alexander Campbell ile başlayan bir dizi açıklamayı takiben, Joseph Smith'in iddialarının sahte olduğunu göstermeye çalıştı ve daha sonra dinin süslerini alan bir hikayeye başladı⁴³.

Hill, 1974'te gerçek peygamber veya sahtekâr dolandırıcılık gibi geleneksel alternatifler arasında "geniş, umut verici bir orta yol" olarak adlandırdığı şeyi bulmaya çalıştı.⁴⁴ Hill'in açıklaması, Shipp'sinki gibi, Mormon olaylarının açıklanması gerektiği varsayımına dayanıyor. Bu yapıldığında, kehanet iddialarının yanılısına veya yanılısına kategorisine sığdırılacağı açıkça ortaya atılır - Morgan ve Brodie en azından bu konuda netti. Söylemeye gerek yok ki, Marty'ye göre böyle bir kişi "halkla kişisel bir özdeşleşme"yi arzulayabilir. Ancak böyle bir tarih, zorunlu olarak can alıcı noktalarda inancın hem temelleri hem de kategorileriyle rekabet edecektir.⁴⁵

Sonraki makalelerinde Hill, tezini Brodie'nin açıklamalarındaki bazı ayrıntılardan ayırt edebilecek şekilde geliştirdi. Yusuf'un batıl (veya mistik ve büyü) dindarlığının yanı sıra samimiyetini de vurguluyor. Joseph'in "din"i kendi kültüründeki ortak unsurların ürünüydü; dindarlığı ise çevresindeki stresi giderme çabasının ürünüydü. Hill, Joseph Smith'in göksel habercilere yaptığı ziyaretler ve bunun sonucunda ortaya çıkan vahiyler (Mormon Kitabı dahil) ile ilgili öyküsünü batıl inançlara, samimi kafa karışıklıklarına ve daha sonra yarı unutulmuş gençlik rüyalarının süslenmesine bağlar; bunların hepsi büyük bir sahtekarlık, aldatma veya şarlatanlıktan ziyade mistisizm, büyü ve efsanenin ürünüydü. Joseph'in yanılısaması veya yanılısasında hem samimi hem de "dindar" olması, Hill'in gerçek peygamber ile sahtekar veya bilinçli sahtekarlık arasındaki orta noktayı oluşturuyor gibi görünüyor. Shipp's, Hill'in bu konulardaki tutumunun bir kısmını benimsemiştir, ancak o, psikolojik-çevresel bir açıklama yerine mitolojik bir açıklama yönünde daha da ileri gitmektedir. Elbette, Mormon Kitabı'nın ve Joseph Smith'in kehanet iddialarının, bunları bilinçli aldatma ve sahtekarlık örnekleri olarak resmetmeden yanlış kılan açıklamaları oluşturulabilir ve bu şekilde "peygamber/sahtekarlık diyalektiği" üzerinde çalışılabilir. Marty'nin dediği gibi. Ancak peygamberlik iddiaları öyledir ki, hem inananlara hem de inanmayanlara bir

⁴² Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 518.

⁴³ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 518.

⁴⁴ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 518.

⁴⁵ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 519.

peygamber veya peygamber olmayan alternatifi sunar⁴⁶.

Yakın zamana kadar, Mormonizmin başlangıcına ilişkin standart "Yahudi olmayan" açıklama, Joseph Smith'in bilinçli veya kasıtlı bir sahtekarlık olduğu yönündeydi; onunki ise "kasıtlı olarak icat edilmişti." Heschel'in dilini kullanırsak "masal". Joseph Smith, revize edilmiş standart versiyonda, kaba büyüyle doyurulmuş, rustik ve son derece batıl inançlara dayalı ortamının kendisine dayattığı "bir yanılısamanın" samimi dindar bir kurbanı olarak resmedilmiştir. Belki de kafası karışık, çağının ruhuna kapılmıştı, hatta dissosiyatifti ya da olasılıkların bir birleşimiydi; bunların hepsi bir tür dikkatsizlik nedeniyle kehanet iddialarını sorgulanabilir ya da yanlış kılma eğilimindeydi. Joseph Smith'in (ve Mormon Kitabı'nın) bu yeni alternatif açıklamaları, mantıksal olarak onun vaaz ettiği müjdenin doğru olma olasılığını dışlıyor. Marty'nin işaret ettiği gibi, eğer ilk adımlar hayatta kalmazsa, bu yeni açıklamalarla mümkün olan tek şey, "kader ya da inançla dolu" bir tepki değil, antika merakıdır⁴⁷.

Mormon Tarihini Yeniden Yazmak

Bazıları hala Kilise'nin, inancın başlangıcına ilişkin geleneksel anlayışı terk etmesi gerektiği konusunda ısrar ediyor. Özellikle RLDS tarihçileri tarafından şu anda denildiği şekliyle revizyonist bir tarih neden arzu edilir veya gerekli? Muhtemelen, inancın tarihsel temellerinin yetkin ve dürüst bir incelemesi, yani başlangıçlara ciddi bir bakış gerekmektedir. Sterling M. McMurrin'in "pek çok hoş olmayan şey" olarak adlandırdığı şeyi ortaya çıkaracaktır.⁴⁸ Örneğin McMurrin, "Kilise, tarihsel verilerle hızlı ve gevşek bir şekilde ilgilenerek ve bu verilere tamamen dayanaksız teolojik ve dini yorumlar dayatarak kendi tarihini kasıtlı olarak çarpıtmıştır."⁴⁹

McMurrin'e göre, "Mormon inancı, tarihsel olaylara -ya da tarihsel olduğu iddia edilen olaylara- o kadar çok bağlılıkla o kadar karışmış durumda ki, tarihin yetkin bir şekilde incelenmesi çok hayal kırıklığı yaratabilir. Mormonluk tarihsel yönelimli bir dindir. Kilise, kayda değer bir dereceye kadar, tarihinin çoğunu halkından gizledi ve aynı zamanda onların dini inançlarını kendi kontrollü tarih yorumlarına bağlamalarına neden oldu." McMurrin'e göre sorun, tarihle hiçbir şekilde ilişkilendirilmemesi gereken "inancın zayıflığından kaynaklanan bir hatadır". O, kehanet inancının yerine "doğalcı hümanizmi" koyarak inancı tarihten ayırmaya çalışıyor; ilahi özel vahiylerin yerine felsefi teoloji girişimi⁵⁰. McMurrin, seküler revizyonist Mormon tarihinin entelektüel temellerine ilişkin en az duygusal ifadeyi, yani tamamen doğal terimlerle yapılmış bir ifadeyi sunuyor. McMurrin, Mormon geçmişini Leonard Arrington'ın bir zamanlar "insani veya doğalcı terimler" olarak adlandırdığı şekilde görüyor.⁵¹

McMurrin'in bakış açısına göre şu dogmayla başlamalıyız: "Kitapları meleklerden alıp mucizelerle tercüme edemezsiniz; bu kadar basit." Bu önermeye dayanan bir tarih, inancın temelden yeniden düzenlenmesini gerektirecektir. Onun programı, terkedilmiş inançlara dayanan bir kültürün yalnızca parçalarını muhafaza edecekti. Marty, argümanının özünden saparak, sonunda "birçok çeşit dürüstlük" ortaya koyuyor. Bunlardan bazıları içeridekiler için,

⁴⁶ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 519.

⁴⁷ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 520.

⁴⁸ Sterling M. McMurrin, "An Interview with Sterling McMurrin," Dialogue 17/1 (Spring 1984), p. 23.

⁴⁹ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:....", p. 520.

⁵⁰ Sterling M. McMurrin, Religion, Reason, and Truth (Salt Lake City: University of Utah Press, 1982), 279-280.

⁵¹ Leonard J. Arrington, "Scholarly Studies of Mormonism in the Twentieth Century," Dialogue 1/1 (Spring 1966), p. 28; Marvin S. Hill, "A Note on Joseph Smith's First Vision and Its Import in the Shaping of Early Mormonism," Dialogue 12/1 (Spring 1979), p. 90-97.

diğerleri dışarıdan gelenler için, bazıları kilise otoriteleri için ve bazıları da tarihçiler için uygundur." Ancak Marty'nin, modernliğin asitlerine rağmen hayatta kalan belirleyici üretken olayların gerekliliği hakkında daha önce göstermiş olduğu şeyler göz önüne alındığında, nasıl olduğunu anlamak zordur. McMurrin'inki gibi bir duruşun bütünlüğünü savunabilirdi. Elbette McMurrin'in inkarları önemli tarihsel temellerin hayatta kalmasına izin vermiyor. Ancak yine de Marty, argümanları McMurrin'inkiler kadar tutarlı olmayan, ancak öncülleri onun bazı dogmalarından farklı olmayan, Kilise'nin dışında kalan bazı kişiler tarafından yapılan tarihi savunuyor.⁵²

Mormonlarda İnanç ve Tarihi Sınırlar

Marty'nin dini tarih yapmaya yönelik nihai yaklaşımı, tarihin yöntemi ve sınırları konusunda, kendisinden özür dilediği tarihçilerden veya Mormon tarihine veya Mormon Kitabı'na doğalcı varsayımlarla yaklaşanlardan oldukça farklı bir anlayışa dayanmaktadır. Marty, yaklaşımının başkalarının yaklaşımına göre sadece bir farklılık değil, bir üstünlük olduğunu iddia ediyor. Ayrıca kendi yönteminin bazı Mormon tarihçileri tarafından "ikinci bir saflığa" ulaşmak için kullanıldığını, ancak herhangi bir örnek vermeden iddia ediyor. Marty, diğerlerinden farklı olarak, nesnellik ya da önyargıdan kaçınmanın arzu edilirliliği konusunda hiçbir yanılısamaya sahip değil.⁵³ Marty'ye göre, "İnsanlar 'objektif' olmaları gerektiğini söylüyordu ama" diye iddia ediyor, "objektiflik öyle görünüyor ki" reddedilen bir rüya." İronik bir şekilde, Marvin Hill, Marty tarafından imzalanan doktora tezine, nesnellik ya da kendi deyimiyle "bağımsızlık" iddiasıyla başladı. Hill ayrıca "nesnel değerlendirme" adı verilen bir şeye de başvuruyor. Son zamanlarda, kendi deyimiyle "tarihçilerin kendi kültürlerinden ve kişisel önyargılarından asla kaçamayacakları" görüşüne karşı "nesnel bir tarih olanağını" tutkuyla savundu. Ne yazık ki Hill, hala nesnelliliğin gerekliliği ve olasılığı hakkındaki modası geçmiş dogmaların büyümesine kapılmış görünüyor. Marty, "nesnel" olmaları gerektiğini söyleyen ama nesnellik reddedilen bir rüya gibi görünen" tarihçileri anlatırken, Hill böyle bir hayale tutunuyor gibi görünüyor, belki de ona bu hayalden kaçınmanın tek mümkün yolunu sağladığı için. eğer tarihçiler önyargılardan veya tercihlerden kaçınmazlarsa yıkıcı bir görecelik ve nihilizm olacağını düşünüyor. Ancak düşünceli akademisyenler artık pozitivizmin (veya tarihsel nesnelciliğin) tutarlılıktan yoksun olduğunu farkına varıyorlar ve önyargıdan, kopukluktan ve tarafsızlıktan kaçınmanın gerekliliğinden bahsediyorlar. tarafsızlık kafa karıştırıcı ve hatta yanıltıcıdır çünkü tarihçi metinleri yorumlama ve açıklamalar sunma görevine her zaman varsayımlar, önyargılar ve bir bakış açısı getirir. Marty, Jan Shipps'in aksine geçmişte gerçekte ne olduğunu keşfetmenin mümkün olduğunu veya tarihçilerin kanıtlar sunduğunu da savunmuyor⁵⁴.

Hermeneutik hakkındaki mevcut literatürün bazı kısımlarından yararlanan Marty, her türlü anlayışın ön anlayışlara dayandığını savunur.⁵⁵ Tarihçiler, herkesin metinlere mutlaka yaklaşmak zorunda olduğu resmi ve gayri resmi ön anlayışlar içinden geçmişe pencereler sağlayan metinleri anlamaya çalışırlar. İnançın tarihsel temellerine yönelik daha eski meydan okumalar, bazı tarihçilerin saf ve eleştirisiz kaldığı ideolojiler tarafından "lekelendi". O zamanlar tarihçiler, tıpkı şimdi bazı Azizler gibi, Marty'nin "tarafsız olabileceğini düşünen pozitivizmin önyargıları" olarak adlandırdığı şeyden büyülenmişlerdi. Tam da böyle bir

⁵² Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:...", p. 521.

⁵³ Marvin S. Hill, Review of Richard L. Anderson, Joseph Smith's New England Heritage, in The New England Quarterly 46/1 [March 1973], p. 156.

⁵⁴ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:...", p. 522.

⁵⁵ Anthony A. Hutchinson, "LDS Approaches to the Holy Bible," Dialogue 15/1 [Spring 1982], p. 119.

önyargı, nesnellik, tarafsızlık veya inançtan kopma talebini körüklüyor.⁵⁶

Marty'ye göre tarih, "gerçeğin yeniden üretimi değildir", dolayısıyla "tarihçi icat eder." Tarihçiler zorunlu olarak "gerçekliğin toplumsal inşası"na dahil olduklarından gerçekte ne olduğunu keşfedemezler. Geçmişin sadece silik "izleri" kalır ve geçmişin yalnızca az çok makul toplumsal inşaları buradan bize açıktır ve bunlara ancak kendileri de anlamayla renklendirilmiş metinler aracılığıyla ulaşılabilir. İnandırıcılık bile bir ön anlayışlar ağına bağlıdır. Ve her metin veya karmaşık metin dizisi, birbiriyle rekabet halinde olsa da, az çok makul yorum ve açıklamalara açık kalır. Marty'nin yöntem açıklaması, halihazırda tarihsel nesnelcilik çeşitlerinin büyümesine kapılan tarihçilerinkinden farklıdır⁵⁷.

Marty'nin tarihçinin yöntemine, sınırlarına ve konumlanmış karakterine ilişkin tanımının, Mormon tarihi hakkındaki mevcut tartışmanın çözümüne veya açıklığa kavuşturulmasına katkıda bulunacak bir şeyleri vardır. Tarihçiler, üzerinde çalıştıkları varsayımların farkında bile olmayabilirler, çünkü bunlar onlar için doğal bir ufuk oluşturur. Marty, kültürel Mormonların tarih yapma şeklini kontrol eden bazı güçlü ideolojilerin belirlenmesine yardımcı oldu. Aynı zamanda bilimcilik, doğalcı hümanizm ve dogmatik inançsızlık karşısında inanç olasılığına yer açıyor gibi görünen bir tarihsel şüphecilik versiyonunu da ortaya koyuyor. İncanın içindeki kategorilere, normlara ve açıklamalara girmek için inançsızlığın askıya alınması gerekir. Ancak modernitenin dogmatizmleri, peygamberlik mesajlarıyla karşılaştığımızda imanın hakikatinin parıldaması için gerekli olan inançsızlığın askıya alınmasının önünde duruyor. Gerçek tarihsel anlayış bile inançsızlığın askıya alınmasına ya da olayların seküler modernitenin dogmatizmlerinin gerektirdiğinden farklı olma olasılığını kabul etmeye istekli olmaya devam ediyor. Kanıtın tarihte mümkün olmadığı ve inanç konularında ne mümkün ne de gerekli olduğu konusunda Marty ile aynı fikirdeyim. Yine de inanç, eğer "tarihsel bir inanç" ise, metinlerin ilahi şeylere tanıklık ettiği bir inançtır. Mormon inancının dayandığı metinler, üzerimizde hak iddia eden bir mesajla bizi karşı karşıya getirir ve onu dinleyerek Marty'nin mesajın doğruluğunun kanıtı olarak adlandırdığı şeye ulaşabiliriz. Marty bize, eğer bu şekilde davranırsak metinlerin içerdiği mesajı duyabileceğimizi söylüyor; daha sonra bunun bizim için doğru olup olmayacağına karar vermeliyiz. Paul Ricoeur'u takip ederek buna "hermenötik" diyor."⁵⁸

O halde nasıl inanmaya başlayacağız ve sonra inancımızı haklı çıkaracağız? İman, geçmişteki karmaşık olaylar ağını nesnesinin bir parçası olarak aldığında neye inanırız? Elbette geçmişe doğrudan erişimden korunuyoruz ve metinler aracılığıyla bizim için zaten yorumlanmış olanın yalnızca küçük bir kısmıyla karşılaşabiliyoruz. Herkes gibi tarihçi de bu metinlerden bazılarının, örneğin çok önemli Mormon Kitabı'nın gerçeğe tanıklık edip etmediği sorusuyla karşı karşıyadır. Azizlerinki gibi bir "tarihsel inanca", duyarak ve dinleyerek, yani kutsal metinlerde yer alan tanıkta bulunan gerçeği arayarak inanılır. Mormon Kitabı, tanrının o zaman ve orada hareket ettiği bir zaman ve orada hareket ettiğine ilişkin iddialarda bulunur; tanığı dinleyerek ve burada ve şimdi kendimiz için mesajın ifadesini alarak yargılamamız gerekir. Bu şekilde, Mormon Kitabı gibi bir metin, yorumlayıcı girişim yoluyla sahiplenmeye başlayabileceğimiz ilahi şeylerin anısının taşıyıcısı olarak hizmet edebilir. Marty, Son Zaman Azizleri'nin tamamen tarihsel inancına ilişkin böyle bir görüşe ulaşmaya çalışıyor.

Mormon Kitabı, gerçek olarak değil, kurgusal veya efsanevi bir anlatım olarak

⁵⁶ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:...", p. 523.

⁵⁷ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:...", p. 523.

⁵⁸ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:...", p. 524.

görüldüğünde, artık bizim üzerimizde otorite sahibi olamaz veya gelecek için gerçek bir umut sağlayamaz. Mormon Kitabı'nı teolojik olarak motive edilmiş garip bir kurgu türü ve bu anlamda bir efsane olarak ele almak, inancın hem biçimini hem de içeriğini kökten değiştirmek ve böylece metinlerin anlatabildiğinin anlatıldığı yeni bir "kilise" oluşturmaktır. ve herhangi bir dış ideolojiye dayalı anlamına gelemez. Mormon Kitabı'nı yalnızca bir efsaneye indirgemek, onun ilahi şeyler hakkındaki hakikate tanıklık etme olasılığını ortadan kaldırmaya bile yarıflıtır. Joseph Smith tarafından uydurulan kurgusal bir Mormon Kitabı, onun yaratıcılığı, dehası veya ilhamı kutlandığında bile, İsa Mesih'e değil, insanın çılgınlığına tanıklık eder. Gerçek bir Mormon Kitabı güçlü bir tanıktır. Kurgusal bir iddianın okumaya ve üzerinde düşünmeye pek değeceği söylenemez. Yine de metnin iddiaları oylanıp test edilmeli, ardından nihai bir tarihsel kanıt olmaksızın ya inanılmalı ya da inanılmamalıdır⁵⁹.

Tarihsel temelli bir inanç, tarihsel araştırmanın potansiyel tahribatlarına karşı savunmasıdır, ancak aynı zamanda derin bir fark yaratacak şekilde doğru olabilecek bir inançtır. Tanrı bizi büyük eylemlere tanık olarak bıraktı, ancak yargılamak zorundayız, çünkü her zaman iki yol arasındaki dönüm noktasındayız. Ve metni dinlemek, doğruluğunu kanıtlamak yerine -varsayım değilse bile imkânsızdır- bizim için onun hakikatinin ne olduğunu keşfetmek hem onun hakikatini açığa çıkarır, hem de kutsal geçmişi akla yatkın hale getirir ve böylece müminin hayatına ve en derin özlemlerine anlam verir.

Mormon Kitabı'nda bulunan peygamberlik mesajının doğruluğu, hem onun gerçek bir tarih olduğu iddiasıyla hem de Joseph Smith'in bu kitaba nasıl sahip olduğumuza dair hikayesiyle bağlantılıdır. Son Zaman Azizi olmak, diğer şeylerin yanı sıra, Mormon Kitabı'nın doğru olduğuna, bir zamanlar Tanrı ile bir antlaşma yapan ve Kudüs'ten çıkarılan bir Lehi'nin olduğuna vb. inanmaktır.

Sonuç

Marty, Mormon Kitabı gibi bir metnin mesajını anlamaya başlamanın bizi özgürleştirdiğini ve böylelikle "gerçek tarihsel olaylara tam olarak atıfta bulunulması konusundaki endişenin yükünü hafiflettiğini" düşünüyor. 60 Daha derin ve daha derin bir metinden söz ediyorsa haklıdır. Mormon Kitabının daha derinlemesine anlaşılması, arayanların onun gerçeklerini kavramada karşılaşılabilecekleri engelleri ortadan kaldırır ve böylece onların mesajına güvenmelerine yardımcı olur. Mormon Kitabı çeşitli şekillerde Azizlerin imanı için bir dayanak noktası sağlamıştır; aynı zamanda onun gerçeklerini kavramaya istekli ve istekli olanlar için de rehberlik sağlar. Ancak Mormon Kitabı kurgu olarak anlaşıldığında ve bu anlamda bazen "Mormon efsanesi" olarak adlandırılan şeyin materyali olarak anlaşıldığında, en iyi ihtimalle insan çılgınlığının melankolik bir örneğine daha sahip oluruz ve bu perspektiften bakıldığında, kelimenin sözcüğü değil. Tanrının. Mormon Kitabı'nın doğru olmasının bile mümkün olduğunu varsaymaya başlamak, metnin tüm çeşitli yönleriyle gerçek bir ciddiyetle ele alınmasını gerektirir. Bu nedenle, olgun bir inancın Mormon Kitabı'ndaki ayrıntılarla ilgili endişelerin azalmasını gerektirdiğini veya buna yol açtığını, bunun da bir şekilde o metindeki tarihi ve edebi unsurları daha az önemli hale getirdiğini veya inananların soruyu terk etmesine izin verdiğini iddia etmek bir hatadır. Tanrı'nın antlaşma yaptığı bir Lehi kolonisi olup olmadığı, İsa'nın dirilip dirilmediği veya

⁵⁹ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:...", p. 525; Anthony A. Hutchinson, "The Word of God Is Enough: The Book of Mormon as Nineteenth-Century Fiction," Washington Sunstone Symposium, May 15-16, 1987, p. 1-7; Blake Ostler, "The Book of Mormon as a Modern Expansion of an Ancient Text," Dialogue 10/1 [Spring 1987], p. 66.

⁶⁰ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness:...", p. 526.

meleklerin Joseph Smith'i ziyaret edip etmediği hakkında. Yalnızca inanç boş bir rutin olduğunda veya yalnızca duygusallığa indirgendiğinde ve bu nedenle en derin özünden ve anlamından yoksun bırakıldığı ve aynı zamanda umuttan da ayrıldığı zaman, Mormon Kitabı'nın gerçek bir antik tarih ve öğretilerinin doğru olup olmadığı artık önemli değildir. Marty'nin "tamamen tarihsel bir tarz ve kalıp"⁶¹ olarak tanımladığı şeye sahip olmanın Mormon inancı için anlamı, diğer şeylerin yanı sıra, Joseph Smith'in öyküsünün ve Mormon Kitabı'nın, ilahî şeylere kehanet niteliğinde gerçek bir erişim tarihi olarak bilinmesini içerir. ve yalnızca zayıf Pickwick'çi, alegorik veya duygusal anlamda eğlendirilmedi.

Kaynaklar

Midgley, Louis. "The Challenge of Historical Consciousness: Mormon History and the Encounter with Secular Modernity." In *By Study and Also By Faith*, Volume 2, edited by Stephen D. Ricks and John M. Lundquist, Vol. 2.

Martin E. Marty, "Two Integrities: An Address to the Crisis in Mormon Historiography," an address given at the meeting of the Mormon History Association on May 7, 1983, in Omaha, Nebraska, and published in the *Journal of Mormon History* 10 (1983).

Martin E. Marty, "History: The Case of the Mormons, a Special People," in his *Religion and Republic: The American Circumstance* (Boston: Beacon Press, 1987).

Fawn M. Brodie, "Fawn McKay Brodie: An Oral Interview," *Dialogue* 14/2 (Summer 1981).

Thomas G. Alexander, "Toward the New Mormon History: An Examination of the Literature on the Latter-day Saints in the Far West," in Michael P. Malone, ed., *Historians and the American West* (Lincoln: University of Nebraska Press, 1983)..

Richard P. Howard, "Revisionist History and the Document Diggers," *Dialogue* 19/4 [Winter 1986].

Dale L. Morgan, *Dale Morgan on Early Mormonism: Correspondence and a New History*, John P. Walker, ed. [Salt Lake City: Signature Press, 1986].

Louis Midgley, "Faith and History," in Robert L. Millet, ed., "To Be Learned Is Good If . . ." (Salt Lake City: Bookcraft, 1987).

Martin E. Marty, "Afterword," in Martin E. Marty, ed., *Where the Spirit Leads: American Denominations Today* (Atlanta: John Knox Press, 1980).

Martin E. Marty, *The Public Church: Mainline-Evangelical-Catholic* (New York: Crossroad, 1981).

Martin E. Marty, "The Difference in Being a Christian and the Difference It Makes— for History," in C. T. McIntire and Ronald A. Wells, eds., *History and Historical Understanding* (Grand Rapids: Eerdmans, 1984).

Abraham Heschel, *God in Search of Man* (New York: Meridian and Jewish Publication Society, 1959).

Thomas G. Alexander ("An Approach to the Mormon Past," a review of Klaus J. Hansen, *Mormonism and the American Experience*, in *Dialogue* 16/4 [Winter 1983].

Thomas G. Alexander ("Substantial, Important, and Brilliant," a review of Jan Shipps,

⁶¹ Louis. "The Challenge of Historical Consciousness: . . .", p. 525.

INTERNATIONAL JOURNAL OF EASTERN MEDITERRANEAN STUDIES
REFEREED JOURNAL
ISSN NO: 2980-2350
VOL: 1, ISSUE: 3

Mormonism: The Story of a New Religious Tradition, in Dialogue 18/4 [Winter 1985].

Richard Ostling and Christine Arrington, "Challenging Mormonism's Roots," Time, May 20, 1985.

Jan Shippo, "The Reality of the Restoration and the Restoration Ideal in the Mormon Tradition," in Richard T. Hughes, ed., *The American Quest for the Primitive Church* [Urbana: University of Illinois Press, 1988]. Sterling M. McMurrin, "An Interview with Sterling McMurrin," Dialogue 17/1 (Spring 1984).

Sterling M. McMurrin, *Religion, Reason, and Truth* (Salt Lake City: University of Utah Press, 1982).

Leonard J. Arrington, "Scholarly Studies of Mormonism in the Twentieth Century," Dialogue 1/1 (Spring 1966).

Marvin S. Hill, "A Note on Joseph Smith's First Vision and Its Import in the Shaping of Early Mormonism," Dialogue 12/1 (Spring 1979).

Marvin S. Hill, Review of Richard L. Anderson, *Joseph Smith's New England Heritage*, in *The New England Quarterly* 46/1 [March 1973].

Anthony A. Hutchinson, "LDS Approaches to the Holy Bible," Dialogue 15/1 [Spring 1982].

Anthony A. Hutchinson, "The Word of God Is Enough: The Book of Mormon as Nineteenth-Century Fiction," Washington Sunstone Symposium, May 15-16, 1987.

Blake Ostler, "The Book of Mormon as a Modern Expansion of an Ancient Text," Dialogue 10/1 [Spring 1987].